

Strategi for Det humanistiske fakultet 2021-2030 - UTKAST

Kunnskap for det 21. århundret

Humaniora utgjør en vesentlig del av UiOs styrke, og fakultetets fagmiljøer har preget norsk samfunnsliv siden etableringen av universitetet i 1811. Det humanistiske fakultets (HF) samfunnsoppdrag er å bidra med ny kunnskap og innsikt, og å utdanne studenter til et arbeidsliv i endring.

Det neste tiåret skal HF fortsatt være Norges fremste humanistiske fakultet, og vi skal være blant de beste i Europa.

Forskning av høy internasjonal kvalitet forutsetter solide disipliner, preget av nysgjerrighetsdrevet grunnforskning og akademisk frihet. Fakultetet har en styrke i forskningen, og mange fagmiljøer ved HF er internasjonalt ledende. Dette fortrinnet henger tett sammen med fakultetets faglige bredde og er grunnlaget for kvaliteten i våre forskningsbaserte utdanninger. Utdanningene skal styrkes i kommende tiårsperiode.

Utdanning av høy internasjonal kvalitet krever studentaktiv læring, fokus på læringsmiljø, integrering av studentene i forskning, og tettere samarbeid med praksismiljøer og samfunnsaktører. Studentene våre skal inkluderes i et utfordrende og inspirerende akademisk felleskap.

HFs ansatte og studenter bidrar med kunnskap og ferdigheter med stor samfunnsverdi. Dette gjør HF til et attraktivt studiested og en arbeidsplass som tiltrekker seg høyt kvalifiserte søkere i alle stillingskategorier, fra både inn- og utland. Studenter og ansatte er vår viktigste ressurs, og HF er i svært god posisjon til å stake ut kursen for en ny strategiperiode.

I det neste tiåret kan HF bli utfordret av endringer i sektoren, økt konkurranse om studentene og endringer i rammebetingelser. Nytenkning og nybrottsarbeid er nødvendig både for å bevare og styrke posisjonen vi har i dag. Økonomisk handlingsrom og en fleksibel organisering som muliggjør tverrfaglig samarbeid, er en forutsetning for å nå fakultetets mål for virksomheten.

Strategien fokuserer på områder der fakultetet skal endre seg de neste ti årene.

Mangfold, likestilling og organisasjonskultur

HF er og skal være et stort og ledende breddefakultet preget av raushet og mangfold, og et møtested for mennesker fra alle deler av verden. Dette er en kilde til rikdom som skal reflekteres ved HF som organisasjon, studiested og forskningsinstitusjon. Representativitet, akademisk frihet og meningsmangfold er viktige verdier for fakultetet og skal gjenspeiles i virksomheten.

Norge er et flerkulturelt samfunn, og Oslo en flerkulturell by. HF skal være et åpent og inkluderende sted for alle grupper av studenter, ansatte og gjester, uavhengig av kjønn, legning, nasjonalitet, sosial klasse og funksjonsevne. Arbeidet for likestilling og mangfold skal følges opp strukturert og planmessig, blant annet skal HF arbeide for å få en mer mangfoldig studentpopulasjon. HF skal ha en aktiv politikk for å oppnå kjønnsbalanse blant vitenskapelig ansatte, også på professornivå.

Et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for å lykkes med de faglige ambisjonene. HFs ansatte og studenter skal møte et godt og sosialt lærings- og arbeidsmiljø preget av medbestemmelse og kunnskapsdeling. Fakultetet skal møte studentene slik at de føler seg som en del av HF, og tilby undervisningsformer som fremmer integrering. Muligheter for medvirkning og deltakelse skal synliggjøres for ansatte og studenter.

Store samfunnsutfordringer

Humaniora bidrar med kritisk refleksjon i et globalisert og flerkulturelt samfunn. De humanistiske fagene har et underutnyttet potensial i å bidra til forståelsen av og løsningen på vår tids store utfordringer. Dette potensialet må vi bli bedre til å realisere, samtidig som vi skal kommunisere tydeligere hva vi allerede gjør.

Fakultetets faglige bredde og disiplinstyrke gir gode muligheter for utfordringsdrevet og samfunnsrelevant forskning og utdanning. Dette skal utnyttes bedre. HF skal være en sentral bidragsyter til å identifisere, forstå og løse samfunnsutfordringer.

Organiseringen av forskning, utdanning og administrasjon skal muliggjøre og støtte samarbeid som bidrar til å svare på samfunnsutfordringer. Fakultetet skal utvikle samarbeidsarenaer og støtte tverrfaglige forsknings- og utdanningsinitiativ.

Samfunnsrelevante perspektiver skal bedre integreres i eksisterende og nye studieprogram. Dette kan gjøres gjennom mer forskningsnære undervisningsformer og i samarbeid med eksterne aktører. Studentene skal vite hvordan deres kompetanse er relevant for å bidra til å forstå, drøfte og løse samfunnsutfordringer.

Det er i tematiske programmer det er størst potensial for vekst i forskningsbevilgninger til HF. De tematiske programmene hos Forskningsrådet og i EUs rammeprogram er helt eller delvis rettet mot samfunnsutfordringer og forutsetter i stor grad tverrfaglige tilnærminger. HFs forskningsmiljøer skal i større grad enn i dag konkurrere om tildelingene fra tematiske program.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål er utgangspunktet for hva fakultetet legger i bærekraft som begrep. Fakultetets bredde og internasjonale perspektiver gir HF en særlig forutsetning for å bidra, både til å tolke og definere bærekraftmålene, og til å fremme disse målene gjennom vår forskning, utdanning og formidling.

Demokratiet er under press, og HF skal være en aktiv bidragsyter til forskning og utdanning som omhandler demokrati. Det er behov for en bedre forståelse av hvordan kunnskap brukes og misbrukes, og hvordan den kan motivere til handling. Ulikhet er et økende problem, og HF skal bidra med kunnskap om hvordan ulikhet i vid forstand kan føre til polarisering og svekket tillit i samfunnet.

Den flerkulturelle virkeligheten er berikende, men innebærer også utfordringer fordi kultur og identitet kan skape konflikt. HF har et særlig ansvar for å forstå og utforske samtidens kulturelle endringsprosesser, lokalt og globalt. Våre forskere og kandidater skal bidra til å forstå kulturell kompleksitet, og arbeide for at kultur og samfunn kan preges av raushet og toleranse også i situasjoner preget av spenninger og motsetninger.

HFs unike kompetanse om kulturarv gir fakultetet et ansvar for å sikre at kunnskap om kultur og språk i Norge, inkludert de fem nasjonale minoritetene og samisk kultur og språk, utvikles og aktualiseres i forskning og undervisning.

Klimakrisen er en global utfordring som HF skal bidra til å løse med kunnskap om samspillet mellom menneske, natur og teknologi. Utfordringen er ikke bare manglende vitenskapelig forståelse av klimakrisen, men også hvordan mennesker forholder seg til den vitenskapelige kunnskapen. Vi må lære studentene våre om slike komplekse samspill, slik at de kan bringe det med seg i sitt videre virke.

HF må bidra i arbeidet med å nå klimamålene, og for å gjøre det må vi være fleksible og endre hvordan vi jobber og studerer. Fakultetet skal redusere egne klimautslipp gjennom forpliktende tiltak knyttet til drift og til ansattes og studenters reiser. Fakultetet skal legge til rette for at studenter og ansatte kan ta miljøbevisste valg i sin studie- og arbeidshverdag.

Samfunnsrelevans og -engasjement

Humanistisk kompetanse er nødvendig for samfunnet, og fakultetet skal sørge for at denne kunnskapen kommer samfunnet til gode gjennom utdanningen som gis. HF er en kunnskapsbasert premissleverandør som bidrar til debatt og kunnskapsdeling i allmenheten gjennom utstrakt formidling. Som et hovedstadsfakultet skal HF være en synlig aktør i Oslo.

I en situasjon med tendenser til økende mistillit til forskning og ekspertise, kreves nye løsninger. Tradisjonell formidling er ikke tilstrekkelig, og HF skal ta i bruk nye formidlings- og kommunikasjonsarenaer. Gjennom kontakt og samarbeid med relevante beslutningstakere og samfunnsaktører skal HF jobbe for at kunnskap tas i bruk.

HF skal bidra mer til å redusere ulikhet og til å fremme inkludering og demokratisk medborgerskap. HF skal være i produktiv dialog med mange ulike grupper i samfunnet, og vi skal i større grad inkludere borgere i forskningen. Dette vil gi økt kunnskapsutveksling, verdifulle bidrag til forskningen, og muligheter for aktivt medborgerskap.

HF skal gi studentene ferdigheter som de kan nyttiggjøre seg i et fremtidig arbeidsmarked, og som arbeidsgivere har nytte av. Nøkkelpåfyllinger er sterk fagkompetanse, kritisk refleksjonsevne, kontekstforståelse, digitale ferdigheter, muntlig og tekstlig formidlingsevne,

og evne til samarbeid og kreativ tenkning. Innholdet i studieprogrammene må sikre at studentene får disse kvalifikasjonene.

Gjennom faglige koblinger på HF, med andre fagmiljøer på UiO, og gjennom samarbeid med eksterne aktører, skal HFs studietilbud bli mer samfunnsrelevante og studentene bli mer bevisste på sin egen kompetanse. Bedre kontakt med alumner skal bidra til å synliggjøre ulike karriereveier for studentene, og bringe perspektiver utenfra inn i undervisningen og i utviklingen av utdanningene.

For å tilby fremragende utdanning skal forskning og utdanning kobles tettere. Flere studenter skal bidra i forskning og i forskningsprosjekter. Dette vil gi studentene verdifull kompetanse og erfaring, og forskningen blir mer relevant. Forskningsnære undervisningsformer skal utvikles og brukes i alle HFs studieprogrammer.

Livslang læring defineres i stadig større grad som en del av fakultetets samfunnsoppdrag, og HF skal bidra til at et samfunn i rask forandring har oppdatert kompetanse. Fakultetet må nyttiggjøre seg de mulighetene som åpner seg på etter- og videreutdanningsfeltet (EVU), og etablere et etterspurt og relevant tilbud. Skolen er en viktig samarbeidspartner, men HF skal også ha EVU-tilbud til andre deler av arbeids- og samfunnslivet. Tilbudene skal gjenspeile HFs portefølje og ikke vri ressurser vekk fra ordinær undervisning. Det skal satses på tilbud som kan utvikles parallelt med eller integreres i annen utdanning.

Digitalisering og teknologi

Det datadrevne samfunnet gir nye muligheter og stiller nye krav til oss som individer og som samfunn. Det stiller oss også overfor nye dilemmaer. Det er særlig i møtet mellom menneske og maskin og i de etiske og politiske perspektivene som oppstår i dette møtet at humaniora har sin relevans. Digitalisering vil prege forskningsmetodikk og -emner i årene framover, og utdanningene og administrasjonen vil få en mer digital hverdag.

HF har allerede sterke teknologimiljøer, men skal styrke seg ytterligere. HF skal utnytte nye teknologier i forskning på en bærekraftig måte og ta et større eierskap til forskning om og med teknologi. Dette krever bruk og utvikling av relevante infrastrukturer, for eksempel av databaser og laboratorier. HF skal jobbe planmessig med utvikling og forvaltning av digitale ressurser, også i samarbeid med kompetansemiljøer utenfor fakultetet.

Åpen forskning er i stor grad drevet frem av nye teknologier. Dette inkluderer ikke bare fri tilgang til publikasjoner, men også deling av data, metoder og utdanningsmateriale. For å sikre bedre forskning skal HFs forskere være mer åpne om forskningsprosessen. Forskningsmateriale vil også kunne brukes i undervisning og bidra til bedre formidling.

HF skal bruke digitale verktøy for å heve kvaliteten på utdanningen og for å disponere undervisningsressursene på en bedre måte, til fordel for studentene. HF skal ha et læringscenter som skal utvikle og støtte bruk av digitale undervisningsformer og være en arena for kompetanseheving, erfaringsdeling og diskusjon om undervisning.

Alle som skal ut i arbeidslivet, trenger digital kompetanse. Gjennom utdanningen skal studentene få erfaring med å bruke forskjellige digitale verktøy som vil gi dem kompetanse de behøver når de skal ut i jobb.

Mer fleksibel organisasjon

Universitetet og fakultetet har en organisasjonsform som gjør samarbeid på tvers av organisasjonen vanskelig. Økonomisk handlingsrom og en fleksibel organisasjon som muliggjør samarbeid på tvers av fag er en forutsetning for at HF skal nå målene for virksomheten.

Det er et mål for de neste ti årene at organisasjonen blir mer fleksibel. Fakultetet trenger en plan som beskriver utfordringene og løsningene. HF skal gjøre organisatoriske endringer og prioriteringer som fremmer samhandling mellom fag og enheter.

Fakultetet skal tilrettelegge for innovativt forsknings- og utdannings samarbeid i form av administrativ støtte og incentiver. Vi skal møte utfordringene som kommer ved å utnytte våre ressurser bedre på tvers av organisasjonen, jobbe smartere og bruke gode verktøy. Dette er mål som omfatter forskning, utdanning, formidling og administrasjon.